

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 38/2011
13.5.2011

Asia Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen tekijä

A, koulutussuunnittelija

Virasto Yliopisto

Korvausvaatimus

Yliopisto on veloitettava maksamaan A:lle valtion virkamieslain 9 §:n vastaisen menettelyn johdosta 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

A oli ollut yliopiston palveluksessa 5.5. - 31.10.1997 ja 4.5.1998 - 31.12.2009 määräaikaisissa virkasuhteissa. Yliopistolla ei ollut pätevää syytä nimittää A:ta toistuvasti peräkkäin määräaikaisiin virkasuhteisiin.

Ajalla 5.5. - 31.10.1997 A:n työtehtävät olivat olleet pysyviä. Nimityksiin määräajoiksi 5.7. - 3.8.1997 ja 4.8. - 31.10.1997 ei ollut perustetta.

Ajalla 4.5.1998 - 31.3.2000 A oli työskennellyt toimistosihteerinä määräaikaisissa virkasuhteissa opintotoimistossa. Hänen työtehtävänsä olivat olleet yliopiston perustoimintaan liittyviä pysyviä tehtäviä.

Ajalla 1.4.2000 - 30.4.2001 A oli työskennellyt amanuenssina määräaikaisissa virkasuhteissa. Hänen työtehtävänsä olivat olleet yliopiston perustoimintaan liittyviä pysyviä tehtäviä.

Ajalla 1.5.2001 - 30.6.2008 A oli vuoden 2007 loppuun asti toiminut ESR - projektirahoitteisten maisteriohjelmien tehtävissä. Hän oli kuitenkin tehnyt myös tietojenkäsittelytieteiden laitoksen perustoimintaan luettavia tehtäviä sekä toiminut erilaisten laitoksen työryhmien sihteerinä ja jäsenenä. Työnsä ohessa A oli koko ajan opiskellut pätevyyttään lisääviä opintoja hallintotieteestä, korkeakouluhallinnosta ja tietojenkäsittelytieteestä. Lisäksi ulkopuolinen rahoitus ei yksinomaan ollut riittävä peruste määräaikaiselle virkasuhteelle.

Ajalla 1.7.2008 - 31.12.2009 A:n työtehtävät olivat olleet laitoksen perustoimintaan liittyviä pysyviä tehtäviä ja palkkaus oli maksettu tietojenkäsittelytieteiden laitoksen perusbudjetista. Määräaikaisuuden perusteeksi oli vastoin toiseikkoja merkitty *keskeneräiset virkajärjestelyt yksikössä*.

Vastine

Yliopisto on antanut vastineen, jossa se on kiistänyt A:n esittämän korvausvaatimuksen sekä perusteeltaan että määrältään ja vaatinut, että virkamieslautakunta hylkää korvausvaatimuksen kokonaisuudessaan perusteettomana.

A:n virkasuhteen päättyminen ei ollut johtunut työnantajasta johtuvasta syystä eikä työnantaja näin ollen ollut korvausvelvollinen. A:n virkasuhde oli päättynyt uuden yliopistolain voimaantulon takia, eikä työnantaja ollut millään tavoin voinut vaikuttaa asiaan. Valtion virkamieslain mukaisen korvausvelvollisuuden syntyminen edellytti työnantajasta riippuvaa syytä, mikä oli vahvistettu myös oikeuskäytännössä. Kun virkasuhteen päättyminen perustui asiassa yksinomaan lainmuutokseen, ei A:n virkasuhteen yliopistoon näissä olosuhteissa voitu katsoa päättyneen sen vuoksi, ettei häntä enää ollut nimitetty yliopiston virkamieheksi.

A:n palvelussuhde yliopistoon ei myöskään ollut päättynyt, vaan ainoastaan palvelussuhteen laji oli muuttunut määräaikaisesta virkasuhteesta määräaikaiseksi työsuhteeksi. Mikäli työnantaja ei olisi muuttanut A:n virkasuhdetta työsuhteeksi, olisi työnantaja toiminut vastoin 1.1.2010 voimaantullutta yliopistolakia (558/2009) ja yliopistolain voimaanpanosta annettua lakia (559/2009).

Vastaselitys

A on antanut vastaselityksen, jonka mukaan A:n virkasuhde yliopistossa oli uuden yliopistolain voimaantulon johdosta päättynyt 31.12.2009. Ottaen huomioon A:n lähes 11 vuotta ja kahdeksan kuukautta kestänyt yhtäjaksoinen palvelussuhde yliopistoon määräaikaisin virkasuhtein hänellä oli perusteltu tarve saada määräaikaisia nimityksiä koskevien päätösten lainmukaisuus selvitettyksi ja ratkaistuksi oikeusteitse. Näin ollen A:lla oli oikeus saada määräaikaisen nimitystensä lainmukaisuus ja niihin liittynyt korvausvaatimus tutkituksi ja ratkaistuksi virkamieslautakunnassa.

Valtion virkamieslain 56 §:n sanamuoto ei edellyttänyt, että virkasuhteen jatkumattomuuden tuli johtua viraston syyksi luettavasta menettelystä. Korvauksen myöntämisen perusteena oli ainoastaan, että virkamies oli ilman laissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi. Edellytys virkasuhteen päättymisestä esti korvauksen hakemisen ja saamisen virkamiehen ollessa edelleen kyseisen viraston palveluksessa. Virkasuhteen jatkuessa, vaikkakin määräaikaisena, virkamies ei kuitenkaan normaalitilanteessa menettänyt mahdollisuuttaan myöhemmin saattaa viraston menettely nimittämispäätösten osalta riippumattoman osapuolen tutkittavaksi. Jollei asiaa voitu nyt käsitellä virkamieslautakunnassa, A:lla ei ollut asiassaan mitään oikeussuojakeinoja käytettävissään halutessaan riitauttaa yliopiston määräaikaisia virkasuhteita koskevien nimittämispäätösten lainmukaisuuden. Mahdollisen määräaikaista työsopimussuhdetta koskevan riitauttamisen yhteydessä käräjäoikeus ei ollut toimivaltainen tutkimaan, oliko A:n määräaikaisille virkanimityksille 1.1.2010 edeltävänä aikana ollut valtion virkamieslaissa säädetyt perusteet.

Uutta yliopistolakia, yliopistolain voimaanpanosta annettua lakia ja valtion virkamieslakia sovellettaessa oli perusoikeusmyönteisen lain tulkin mukaisesti otettava huomioon perustuslain 21 §. Uutta yliopistolakia ja siihen liittyvää muuta lainsäädäntöä ei ollut Eduskunnassa käsitelty perustuslainsäätämisjärjestyksessä, joten uusilla säännöksillä ei voitu loukata perustuslaissa turvattuja oikeuksia. Uuden yliopistolain säätämisen tarkoituksena ei ollut voinut olla se, että yliopisto, joka oli nimittänyt virkamiehiään valtion virkamieslain vastaisesti määräaikaisiin virkasuhteisiin, olisi uuden lain voimaan tullessa voinut saada ennen 1.1.2010 tapahtuneet lain vastaiset menettelynsä anteeksi.

Oikea ei voinut olla sellainenkaan tulkinta, että virkasuhde, joka nimittämishetkellä oli ollut valtion virkamieslain vastainen, olisi muuttunut yliopistolain voimaanpanosta annetun lain nojalla taannehtivasti (aika ennen 1.1.2010) lain mukaiseksi.

Yliopiston vastineessa todetut oikeustapaukset koskivat tilanteita, joissa virkasuhde oli päättynyt virkamiehestä johtuvasta syystä. Kun A:n palvelusuhde ei ollut päättynyt hänestä itsestään johtuvasta syystä, eivät oikeustapaukset soveltuneet A:n asiaan.

Lisävastine

Yliopisto on antanut lisävastineen, jossa se on katsonut, että perustetta virkamieslain 56 §:n mukaiseen korvaukseen ei ole ja on paljoksunut A:n esittämää korvausvaatimusta määrällisesti.

Ottaen huomioon määräaikaisten nimitysten 4.8. - 31.10.1997 ja 4.5. - 31.8.1998 välinen aika oli A:n esittämä vaatimus 4.5.1998 edeltävältä ajalta vanhentunut.

A oli 4.5.1998 lukien työskennellyt opintotukitoimistossa toimistosihteerinä 31.3.2000 saakka siirtyen 1.4.2000 alkaen toimimaan yliopiston luonnontieteellisen tiedekunnan tietojenkäsittelytieteiden laitokselle amanuenssiksi, jolloin hänen virkasuhteeseen liittyvät tehtävät olivat täysin muuttuneet.

A oli 1.4.2000 - 30.6.2010 työskennellyt määräaikaissa, erillisrahoitteisissa projekteissa eri tehtävissä eli amanuenssina, koulutussuunnittelijana ja projektisihteerinä. Kyse oli ollut lisämäärärahoilla toteutetuista muutokoulutus- ja maisteriohjelmista, joita varten laitokselle oli rekrytoitu lisähenkilöstöä määrääjäksi. A:n työtehtävät olivat pääosin kohdistuneet kertaluonteisesti projektirahoituksella toteutettujen tietoteollisuusalan muutokoulutus- ja maisteriohjelmien suunnittelu, opintojen ohjaus ja muihin opintohallinnon tehtäviin. Tietojenkäsittelytieteiden laitoksen suunnittelu- ja tukipalvelu tehtävät oli järjestetty niin että tehtäviin nimetyt henkilöt tekivät osin samanaikaisesti sellaisia perustoiminnan tehtäviä, jotka tukivat määräaikaista hankkeita. Tämä oli tarkoituksenmukainen tapa järjestellä työtehtävät laitoksella, eikä esimerkiksi yksinomaan projektien palveluksessa toimivia tukipalveluja laitoksella ollut pidetty perusteltuna. A oli työskennellyt digitaalisen median, ohjelmistotuotannon, mobiilipalvelujen ja tietoturvan maisteriohjelmissa, jotka kukin olivat olleet kestoaltaan kolme vuotta. Maisteriohjelmien rahoittaja oli erikseen vahvistanut kunkin vuoden rahoituksen alustavasti myönnetyn rahoituskehityksen puitteissa. Vuonna 2001 A oli toiminut myös amanuenssin sijaisena. Vuonna 2006 hänen palvelusuhteensa oli ollut osa-aikainen. A oli 1.7.2008 - 30.6.2010 avustanut tutkintouudistuksesta johtuvan ruuhkahuipun purkamisessa ja kansainvälisen maisteriohjelman (GS3D) suunnittelussa.

Yliopistossa oli alkuvuodesta 2010 käyty yhteistoimintaneuvottelut, joiden seurauksena tukipalveluhenkilöstön määräaikaista työsuhteita ei ollut uusittu. Tämän ja määräaikaisten hankkeen päättymisen johdosta A:n määräaikaista työsuhdetta ei ollut jatkettu.

Vastaselitys

A on antanut vastaselityksen, jonka mukaan hänen esittämänsä vaatimus ajalta ennen 4.5.1998 ei ollut vanhentunut, koska edellisen määräaikaisten virkasuhteen päättymisen ja seuraavaan määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämisen välinen aika oli ollut alle kuusi kuukautta.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Lain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Lain 9 §:n 3 momentin (1088/2007), joka on tullut voimaan 1.1.2008, mukaan, jos virkamies nimitetään määräajaksi, tulee nimittämiskirjasta ilmetä määräaikaisuuden peruste. Virkamies on nimitettävä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, jollei erityisestä syystä toisin päätetä.

Valtion virkamieslain 49 §:n 1 momentin mukaan virkamieslautakunta käsittelee ja ratkaisee virkamieslautakunnalle valtion virkamieslain mukaan kuuluvat asiat.

Valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Valtion virkamieslain 56 §:n 2 momentin mukaan korvausvaatimus on esitettävä virkamieslautakunnalle kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päätymisestä.

Yliopistolain voimaanpanosta annetun lain (559/2009) 10 §:n 1 momentin mukaan yliopistojen virat lakkaavat ja niihin perustuvat virkasuhteet sekä määräaikaiset virkasuhteet päättyvät ilman irtisanomista 31 päivänä joulukuuta 2009, ja henkilöstö otetaan työsuhteeseen uusiin yliopistoihin 1 päivästä tammikuuta 2010 lukien. Virkojen lakkaaminen ja virkasuhteiden päättyminen ei edellytä suostumusta. Yliopistojen työsuhteiset tehtävät ja niissä oleva henkilöstö siirtyvät uusiin yliopistoihin työsuhteeseen 1 päivänä tammikuuta 2010. Määräaikainen virka- ja työsuhteinen henkilöstö otetaan tai siirtyy määräaikansa osoittamaksi ajaksi uusien yliopistojen palvelukseen määräaikaiseen työsuhteeseen.

Asiassa saatu selvitys

A on ollut yliopiston palveluksessa määräaikaisissa virkasuhteissa 5.5. - 31.10.1997 ja 4.5.1998 - 31.12.2009 yhteensä 18 eri nimityspäätöksellä.

Hänet on viimeisimmällä nimittämiskirjalla 2.6.2009 nimitetty koulutussuunnittelijan määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalle 1.7.2009 - 30.6.2010. A:n määräaikainen virkasuhde on päätynyt 31.12.2009 yliopistolain voimaanpanosta annetun lain 10 §:n 1 momentin perusteella ja hänet on 1.1.2010 lukien otettu määräaikansa osoittamaksi ajaksi eli 30.6.2010 asti määräaikaiseen työsuhteeseen yliopiston palvelukseen. A on ollut vanhempainvapaalla 1.7. - 12.10.2009 ja hoitovapaalla 25.11.2009 - 28.2.2010. Hän on palannut töihin 1.3.2010. Henkilöstön vähentämistavoitteiden vuoksi käydyissä yhteistoimintaneuvotteluissa on käynyt ilmi, ettei A:n työsuhdetta enää jatketa 1.7.2010 jälkeen ja hänen määräaikainen työsuhteensa yliopistoon on päätynyt 30.6.2010.

A:n virkasuhteen päättyminen

Yliopistolain voimaanpanosta annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla A:n määräaikainen virkasuhde on suoraan lain nojalla muuttunut 1.1.2010 alkaen määräaikaiseksi työsuhteeksi, jossa on kyse yksityisoikeudellisesta oikeussuhteesta, joka ei perustu valtion virkamieslakiin. Näin ollen virkamieslautakunnalla ei ole toimivaltaa tutkia A:n palvelussuhteen määräaikaisuuden lainmukaisuutta enää 31.12.2009 jälkeen. Toisaalta yleisellä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia A:n määräaikaisten virkanimitysten lainmukaisuutta 1.1.2010 edeltävältä ajalta, vaan se voi korkeintaan harkitessaan työsopimuksen määräaikaisuuden perustetta ottaa huomioon sen, että työntekijä on ollut aikaisemmin julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa samaan työnantajaan (mm. KouHo:2009:1).

Virkamieslautakunta toteaa, että perustuslain tarkoituksena on turvata jokaiselle mahdollisuus säännönmukaiseen muutoksenhakukeinoon silloin, kun kysymys on muutoksenhakijan perustuslain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuja oikeuksista ja velvollisuuksista.

Lisäksi lautakunta toteaa, että oikeudesta vaatia korvausta perusteettomista määräaikaisista nimityksistä virkamieslautakunnalta on säädetty virkamiehen suojaksi. Jo tällä perusteella on katsottava asian koskevan A:n perustuslain 21 §:ssä tarkoitettuja oikeuksia ja velvollisuuksia.

Edelleen lautakunta toteaa, että valtion virkamieslain 56 §:n sanamuodon mukaisella tulkinnalla päädytään siihen, että virkamiehellä voi olla oikeus korvaukseen virkasuhteen valtion virastoon päättyessä silloinkin, kun virkasuhde työnantajaan eli valtioon jatkuu katkeamatta toisen viraston tekemän nimityksen johdosta. Valtion virkamieslain esitöissä ei ole myöskään mainittu, että palvelussuhteen jatkuessa työsuhteessa, ei oikeutta korvaukseen olisi. Oikeuskäytännössä oikeutta korvaukseen ei ole kuitenkaan katsottu olevan silloin, kun virkasuhde on päättynyt virkamiehestä johtuneesta syystä.

Hallituksen esityksessä (HE 7/2009 vp. s 45) koskien yliopistolakia ja siihen liittyviä lakeja todetaan esityksen vaikutuksista henkilöstön asemaan, että virkasuhdetta ja työsuhdetta koskeva lainsäädäntö on nykyisin hyvin pitkälti samansisältöinen. Molemmissa palvelussuhteissa lähtökohtana on vakituinen palvelussuhde ja irtisanomisperusteet ovat lähes samanlaiset. Virka- ja työsuhdetta koskevan lainsäädännön sisällössä on lähinnä seuraavia eroja: Virkasuhde alkaa viranomaisen yksipuolisella nimittämisellä viranomaisen määrittämiin tehtäviin kun taas työsuhde alkaa työntekijän ja työnantajan välisellä sopimuksella, jolloin myös työntekijällä on mahdollisuus neuvotella ja vaikuttaa tehtäviensä sisältöön. Vakituisia virkoja voidaan perustaa vain valtion talousarviossa osoitetun määrärahan puitteissa, mutta vakituisia työsuhteita voidaan perustaa työnantajan kokonaistaloudellisen tilanteen sen salliessa. Laittomat määräaikaisuudet johtavat virkasuhteessa korvausvelvollisuuteen ja työsuhteessa sen katsomiseen vakinaiseksi työsuhteeksi. Laittomasti irtisanottu virkasuhde jatkuu katkeamatta ja laittomasti irtisanottu työsuhde oikeuttaa korvauksiin. Virkasuhdetta koskevat virkamiehen ja valtion väliset riidat käsitellään hallinto-oikeuksissa, työsuhdetta koskevat työntekijän ja työnantajan väliset riidat käsitellään puolestaan yleisissä alioikeuksissa.

Virkamieslautakunta toteaa, että asiaa arvioitaessa on otettava myös huomioon asiaan välillisesti vaikuttavina seikkoina se, että A:n palvelussuhde yliopistoon on kestänyt pitkän aikaa ja sittemmin päätynyt 30.6.2010 eli vain puoli vuotta määräaikaiseksi työsuhteeksi muuttumisen jälkeen. A:n määräaikaisen virkasuhteen päätyminen on perustunut yliopistolain voimaanpanosta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin. Yliopistolain tai yliopistolain voimaanpanosta annetun lain lainvalmistelussa ei kuitenkaan ole nimenomaisesti otettu kantaa valtion virkamieslain 56 §:n mukaiseen korvausoikeuteen, jolloin valtion virkamieslain 56 §:ää on tulkittava asiassa sanamuodon mukaisesti. Näin ollen asiassa ei ole merkitystä sillä, että A:n palvelussuhde yliopistoon on jatkunut 31.12.2009 jälkeen katkeamatta. Tämän vuoksi, ja kun korvausvaatimuksen suora hylkääminen estäisi A:n perustuslain 21 §:ssä perusoikeutena turvatun oikeuden saattaa määräaikaisten virkanimitystensä lainmukaisuus tuomioistuimen tai muun viranomaisen tutkittavaksi, A:n oikeussuojan toteutuminen edellyttää, että 1.1.2010 edeltävien määräaikaisten nimitysten laillisuus tutkitaan ja ratkaistaan valtion virkamieslain perusteella. Näin ollen A:n virkasuhde yliopistoon on näissä olosuhteissa päätynyt sen vuoksi, ettei häntä enää ole nimitetty yliopiston virkamieheksi.

Määräaikaiset nimitykset

Lautakunta toteaa, että määräaikaisen palvelussuhteen käyttämisen tarkoituksena ei saa olla virkamiehen palvelussuhdeturvan heikentäminen.

Nimitys 5.5. - 31.10.1997

A:n ensimmäinen määräaikainen virkasuhde on päätynyt 31.10.1997. Seuraavan kerran A on nimitetty 24.4.1998 määräaikaiseen virkasuhteeseen, joka on alkanut 4.5.1998. Tämän ensimmäisen päättymisen ja sitä seuranneeseen toiseen virkasuhteeseen nimittämisen välinen ajanjakso on niin pitkä, että virkasuhteen on näin ollen katsottava päättyneen valtion virkamieslain 56 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ennen kuin tämä toinen nimitys on tehty. A:n 18.5.2010 virkamieslautakunnalle tehty korvausvaatimus ajalle 5.5. - 31.10.1997 tehdyn nimityksen osalta on tehty liian myöhään eikä korvausta tästä syystä voida tältä osin määrätä.

Nimitykset 4.5.1998 - 31.3.2000

Nimittämiskirjojen mukaan A on työskennellyt toimistosihteerinä määräaikaisissa virkasuhteissa 4.5.- 3.8.1998, 1.9. - 31.12.1998 ja 1.1. - 31.12.1999 opintotoimistossa sekä 1.1. - 31.3.2000 (alkuperäinen nimitys 31.12.2000 asti) opetus- ja opiskelijapalveluissa.

Nimittämiskirjoissa ei ole ilmoitettu määräaikaisuuden perustetta. A on katsonut, että hänen työtehtävänsä ovat olleet yliopiston perustoimintaan liittyviä pysyviä tehtäviä. Yliopisto on lisävalmistelussaan esittänyt, että A:n työtehtävät ovat olleet tilapäisiä opintotukiasioihin liittyviä tehtäviä. A:n työtehtävien tilapäisyydestä ei ole kuitenkaan esitetty tarkempaa selvitystä. Kun otetaan huomioon, että A on toiminut lähes kaksi vuotta samansisältöisissä opintotukiasioihin liittyvissä tehtävissä ja että alunperin tehtävät olisivat jatkuneet vielä 31.12.2000 asti, on kyse ollut pysyväisluonteisista tehtävistä. Työn luonne ei ole edellyttänyt A:n nimittämistä määräaikaisiin virkasuhteisiin. Sillä seikalla, että A:n työtehtävät ovat 1.4.2000 täysin muuttuneet ei ole merkitystä asian

arvioinnin kannalta, sillä hänen virkasuhteensa yliopistoon on jatkunut katkeamatta. A:lla on näin ollen virkasuhteensa yliopistoon päättyessä ajalta 4.5.1998 - 31.3.2000 oikeus virkamieslain nojalla maksettavaan korvaukseen.

Nimitys 1.1. - 30.4.2001

A on katsonut, että hänen työtehtävänsä ovat olleet yliopiston perustoimintaan liittyviä pysyviä tehtäviä ja että kyseessä ei ole ollut aito sijaisuus, koska amanuenssin virassa ollut henkilö on nimitetty suunnittelijaksi paremman palkkausluokan saamiseksi.

Nimittämiskirjan mukaan A on nimitetty amanuenssiksi määräaikaiseen virkasuhteeseen 1.1. - 31.12.2001. Nimitys on tehty enintään siihen saakka, kun viran vakinainen haltija on virasta vapaa. A on 1.5.2001 lukien irtisanoutunut amanuenssin määräaikaisesta virkasuhteesta ja on nimitetty samasta päivästä lukien projektisihteeriksi. Virkamieslautakunta pitää asiassa selvitettyinä, että A on nimitetty määräajaksi ajanjaksolle 1.1.2001 -31.12.2001 sijaisuuden perusteella. Näin ollen A:lla ei ole tältä osin oikeutta korvaukseen.

Nimitykset 1.4.2000 - 31.12.2000 ja 1.5.2001 - 31.12.2009

Nimittämiskirjojen mukaan A on työskennellyt määräaikaisissa virkasuhteissa amanuenssina 1.4. - 30.6.2000, 1.7. - 31.12.2000 ja 1.1. - 30.4.2001, projektisihteerinä 1.5.2001 -31.3.2002 ja suunnittelijana 1.4.2002 - 31.8.2004, 1.9.2004 - 30.6.2006 ja 1.7.2006 - 30.6.2007 sekä koulutussuunnittelijana 1.7.2007 - 30.6.2008, 1.7.2008 - 30.6.2009 ja 1.7.2009 - 30.6.2010. Määräaikaisuuden perusteeksi on merkitty 1.4.2000 - 31.12.2000 ja 1.5.2001 - 30.6.2008 projektiluontoinen työ sekä 1.7.2008 - 30.6.2009 ja 1.7.2009 - 30.6.2010 keskeneräiset virkajärjestelyt yksikössä.

Asiassa on selvitetty, että A on toiminut projektirahoitteisten maisteriohjelmien tehtävissä. Kuten yliopistokin vastineessaan toteaa, hän on kuitenkin tehnyt myös tietojenkäsittelytieteiden laitoksen perustoimintaan luettavia tehtäviä.

Virkamieslautakunta toteaa, että työn projektimaisuus ja se, että rahoitus on ollut riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta, ei yksinomaan osoita, että määräaikaisille virkasuhteille olisi ollut laissa tarkoitettu hyväksyttävä peruste. Määräaikaisuuden perustetta on arvioitava kunkin nimittämishetken olosuhteiden mukaan työn luonne huomioon ottaen.

Kun otetaan huomioon, että A on reilun yhdeksän vuoden aikana työskennellyt yhdeksässä määräaikaisessa virkasuhteessa siten, että hänen tehtävänsä ovat olleet eri maisterikoulutusohjelmien suunnittelu ja opintojenohjaus sekä samaan aikaan myös laitoksen perustoimintaan luettavat muut opintohallinnon tehtävät, on kyse ollut pysyväisluonteisista tehtävistä. Yliopiston esittämästä selvityksestä ei myöskään tarkemmin ilmene, minkälaisesta organisaatiomuutoksesta A:n nimityksissä 1.7.2008 - 30.6.2009 ja 1.7.2009 - 30.6.2010 on ollut kyse. Työn luonne ei ole edellyttänyt A:n nimittämistä määräaikaisiin virkasuhteisiin. Yliopiston lisävastineessaan esiin tuomilla seikoilla siitä, että maisterikoulutusohjelman järjestäminen on ollut riippuvainen EU:n ESR-rahoituspäätösten varmistumisesta ja riittävästä osallistujamäärästä, ei ole merkitystä määräaikaisten virkasuhteiden lainmukaisuuden kannalta. Asiassa ei ole muutoinkaan esitetty laissa tarkoitettuja perusteita A:n ottamiseen tois-

tuvasti peräkkäisiin määräaikaisiin virkasuhteisiin. A:lla on näin ollen virkasuhteensa yliopistoon päättyessä ajalta 1.4.2000 - 31.12.2000 ja 1.5.2001 - 31.12.2009 oikeus virkamieslain nojalla maksettavaan korvaukseen.

Virkamieslautakunta on korvauksen määrää arvioidessaan ottanut huomioon A:n iän (s. 1974), palvelussuhteen keston sekä hänen mahdollisuutensa saada ammattiaan tai koulutustaan vastaavaa työtä. Korvauksen määrää arvioidessa ei sen sijaan ole voitu huomioida A:n aiempia määräaikaisia virkasuhteita ajoilta 15.7. - 3.8.1997 ja 4.8. - 31.10.1997, koska näiden nimitysten oikeellisuutta ei ole saatettu määräajassa virkamieslautakunnan tutkittavaksi.

Päätös

Yliopisto määrätään maksamaan A:lle neljäntoista (14) kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvausvaatimus hylätään enemmälti.

Sovelletut oikeusohjeet

Perustuslaki 21 § 1 mom.

Valtion virkamieslaki 9 §, 49 § 1 mom. ja 56 §

Yliopistolain voimaanpanosta annettu laki (559/2009) 10 § 1 mom.

Työsopimuslaki 3 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Petteri Plosila

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen jäsenet Kulla, Paanetoja, M. Nieminen, Komulainen ja varajäsen Tarnanen sekä vähemmistön jäsenet Äijälä, Isomäki ja varajäsen Kuusama.

Vähemmistön äänestyslausuma on liitteenä.

Eri mieltä olleiden jäsenten Äijälän ja Isomäen sekä varajäsen Kuusaman lausuma:

Valtion virkamieslain 56 § koskee tilanteita, joissa virkasuhde ja samalla palvelussuhde päättyy kokonaan. Virkasuhteen päättymisen jälkeen virkamiehellä on mahdollisuus kuuden kuukauden kuluessa tehdä korvausvaatimus, jos katsoo, että hänet on ilman laissa säädettyä perustetta nimitetty määräaikaiseen virkasuhteeseen. A:n korvausvaatimuksessa ei ole kysymys 56 §:ssä tarkoitetusta tilanteesta. A:n palvelussuhde on muutettu yliopistolain nojalla työsuhteeksi ja se on jatkunut katkeamatta. Yliopistolain hallituksen esityksen perusteluissa todetaan nimenomaisesti, että palvelussuhteet jatkuvat katkeamatta. Yliopistolaki on erityislaki valtion virkamieslakiin verrattuna ja sitä sovelletaan ensisijaisesti tässä tapauksessa.

Yliopistolaki on käsitelty eduskunnan perustuslakivaliokunnassa. Valiokunta ei ole kuitenkaan lausunut määräaikaisten palvelussuhteiden osalta mitään, vaikka määräaikaisten palvelussuhteiden laillisuuden tutkimiseen liittyvä kysymys on ollut perustuslakivaliokunnan ja eduskunnan tiedossa. Tästä on mahdollista päätellä, ettei asiaan ole katsottu liittyvän perustuslain mukaisiin oikeuksiin nähden ongelmia.

Yliopistolain perusteluissa todetaan nimenomaisesti, että palvelussuhteet jatkuvat katkotta eikä lakiin ei ole sisällytetty oikeusturvaa koskevaa erityissäännöstä. Tästä voidaan päätellä, että lailla ei ole ollut tarkoitus säätää tilannetta, jossa virkamieslain 56 §:n mukainen korvausvaatimus voitaisiin tehdä pelkästään yliopistolaista johtuvan palvelussuhteen lajin vaihtumisen takia.

Virkasuhteen muuttuminen työsuhteeksi ja palvelussuhteen jatkuminen 31.12.2009 jälkeen merkitsee sitä, että palvelussuhteeseen sovelletaan tuosta ajankohdasta alkaen työsopimuslakia. Tämä tosiasia on todettu nimenomaisesti yliopistolain hallituksen esityksen perusteluissa seuraavasti: ”Henkilöstön asemaan sovelletaan 1.1.2010 alkaen työsopimuslakia sellaisenaan.”

Virkamieslain 56 §:n tarkoituksena on turvata virkamieslain 9 §:n nojalla määrääjäksi nimitetyn virkamiehen asema tilanteissa, joissa virasto on nimittänyt henkilön ilman laissa säädettyä perustetta määrääjäksi. Virasto voidaan tuomita maksamaan korvausta, jos se on menetellyt lain vastaisesti. Lain vastaisuus perustuu siihen, että nimityspäätöksellä on kierretty virkamiehen normaalia palvelussuhdeturvaa nimittämällä henkilö määrääjäksi, jolloin virkasuhde päättyy ilman irtisanomista eikä virkamies saa hyväkseen irtisanomisaikaa kuten hän saisi, jos kyseessä olisi ollut virkaan nimittäminen toistaiseksi, ilman määräaikaa. Virkamieslain 56 §:n säännöksellä turvataan siten ilman laissa säädettyä perustetta määrääjäksi nimitetyille se vahinko, jonka hän kärsii siitä, ettei hän ole saanut hyväkseen irtisanomisaikaa. Nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa ei ole kysymys palvelussuhdeturvan kiertämisestä, koska yliopiston kaikki virkasuhteet ovat muuttuneet työsuhteiksi yliopistolain säännösten nojalla.

Jos A:n korvausvaatimus katsottaisiin, kuten lautakunnan enemmistö tekee, virkamieslain 56 §:n mukaiseksi, voitaisiin korvausta määrätä maksettavaksi riippumatta siitä, millaisessa työsopimussuhteessa vaatimuksen tekijä olisi palvelussuhteen lajin muututtua. Korvaus voitaisiin määrätä myös siinä tapauksessa, että henkilön kanssa olisi tehty toistaiseksi voimassa oleva työsopimus. Tämä on virkamieslain 56 §:n tarkoituksen vastainen tilanne.

Edellä mainituilla perusteilla hylkäämme A:n korvausvaatimuksen.